

College voor Toetsen en Examens

VERANTWOORDING WIJZIGINGEN SYLLABUS - ZORG EN WELZIJN 2028

Versie 1, april 2025

INHOUD

1	VERANTWOORDING WIJZIGINGEN CONCEPTSYLLABUS ZORG EN WELZIJN 2027	3
1.1	ALGEMENE VORMGEVING	3
1.2	MARKERINGEN IN DE CONCEPTSYLLABUS	3
1.3	PROFIELMODULE MENS EN GEZONDHEID	4
1.4	PROFIELMODULE MENS EN OMGEVING	4
1.5	PROFIELMODULE MENS EN ACTIVITEIT	5
1.6	PROFIELMODULE MENS EN ZORG	6

1 VERANTWOORDING WIJZIGINGEN CONCEPTSYLLABUS ZORG EN WELZIJN 2028

1.1 ALGEMENE VORMGEVING

Binnen het gehele examenprogramma en syllabus zijn wijzigingen doorgevoerd qua lay-out. Het is zichtbaar geworden dat veelal op de basisberoepsgerichte leerweg hetzelfde gevraagd wordt als bij de kaderberoepsgerichte leerweg. Echter behoeft de basisberoepsgerichte leerweg meer ondersteuning en uitleg. In het eerdere examenprogramma en de syllabus was dit verwerkt door de basisberoepsgerichte leerweg aparte doelzinnen toe te kennen en losse uitwerkingen.

Dit heeft de commissie in dít examenprogramma en syllabus aangepast door een regel toe te voegen bij de koptekst en heeft de commissie gekozen om deze tabellen -waar mogelijk- samen te voegen tot één tabel. Hierdoor krijgt het examenprogramma en de syllabus een ander uiterlijk en voor het veld een beter leesbaar geheel.

De commissie wil graag meegeven dat de syllabus een leidraad is voor wat er in het eindexamen naar voren kan komen. Hierbij heeft de commissie haar uiterste best gedaan om de meest gangbare en voorkomende voorbeelden te benoemen. Een school is vrij om haar eigen onderwijsprogramma te ontwerpen waarbij er ruimte is voor eigen keuzes in bijvoorbeeld verdieping of verbreding, ook met het oog op regionale verschillen.

Daarnaast is consistentie in het gebruik van 'Het gaat hierbij om' en 'zoals' doorgevoerd. 'Het gaat hierbij om' wordt gebruikt als het gaat om een aantal verplichte onderdelen. Deze onderdelen staan onder elkaar benoemd. 'Zoals' wordt gebruikt bij het noemen van een aantal voorbeelden en staan achter elkaar genoemd, gescheiden door een komma. In de oude versie werden deze voorbeelden benoemd achter "trefwoorden:"

Indien van toepassing heeft de commissie ook een duidelijke opsplitsing gemaakt tussen 'aanwijzen' en 'benoemen' (waarmee 'herkennen' als werkwoord dus vervalt, aangezien dit niet aantoonbaar is). Waarbij 'aanwijzen' wordt gebruikt als handelingswerkwoord, als de leerstof enkel aangewezen hoeft te worden in een afbeelding, maar zij de termen zelf niet hoeven te schrijven. Waarbij 'benoemen' echt wordt gezien als een handelingswerkwoord waarbij de leerling de naamgeving moet kennen en deze in een vraagstelling moet kunnen beschrijven, maar ook in een afbeelding moet kunnen aanwijzen. Bovendien heeft de commissie het aantal handelingswerkwoorden over de gehele syllabus getracht terug te dringen, waarbij de autonomie en eigen identiteit van het profiel wel gehandhaafd is gebleven.

1.2 MARKERINGEN IN DE CONCEPTSYLLABUS

Om zicht te krijgen op de wijzigingen in de conceptsyllabus ten opzichte van de syllabus zijn wijzigingen gemarkeerd:

- Toevoegingen zijn aangegeven met **geel**.
- Verwijderingen zijn doorgestreept.
- Eventuele verschoven inhoud is aangegeven met **groen**

1.3 PROFIELMODULE MENS EN GEZONDHEID

Binnen de profielmodule mens en gezondheid zijn wijzigingen opgenomen. De aanleiding voor deze wijziging(en) zijn het verhelderen van de formulering van de teksten. De impact van deze wijzigingen leidt niet tot dusdanige wijzigingen in het onderwijsprogramma dat een pilot noodzakelijk is.

Wijzigingen die zijn doorgevoerd:

- Trefwoorden o.a. is vervangen door zoals. Hierbij zijn concrete voorbeelden achter geplaatst, abstracte verwijzingen zijn verwijderd. Niet meer bestaande of verouderde voorbeelden zijn geschrapt en actuele voorbeelden zijn toegevoegd.
- Tekstuele aanpassingen in de omschrijving van de doelzinnen om meer aansluiting te krijgen met de eindtermen.
  - Eindtermen samengevoegd: 1.3.2 en 1.3.3. De eindtermen hadden veel overeenkomst, er was alleen sprake van een splitsing op niveau. De samenvoeging maakt het voor zowel basis als kader geschikt. De differentiatie is toegepast in de doelzinnen.

Voor deze wijziging(en) zijn de volgende argumenten te noemen:

Er is meer samenhang tussen de doelzinnen en de eindtermen.

Wijzigingen en of opmerkingen naar aanleiding van de veldraadpleging:

- Een aantal dubbelingen zijn uit de tekst gehaald.
- Bij sommige docenten is sprake van een gevoel van verzwaring van het programma. Formeel is hiervan echter geen sprake, aangezien het examenprogramma niet is gewijzigd en de commissie enkel de syllabus heeft geactualiseerd. In de opmerkingen vanuit de veldraadpleging is niet specifiek benoemd wat precies als verzwaring wordt ervaren, waardoor het lastig is om dit gevoel inhoudelijk te duiden in dit verantwoordingsdocument.
- Er zijn voorstellen gedaan door de veldraadpleging om wijzigingen terug te draaien of nog toevoegingen te doen. Al deze voorstellen zijn zorgvuldig afgewogen door de commissie. Een aantal wijzigingen zijn doorgevoerd. Een paar voorbeelden:
  - 1.1.3 gokverslaving. De vraag was waarom deze er uit is gehaald. Commissie: gokverslaving is geen genotsmiddel en hoort derhalve niet thuis in het rijtje.
  - 1.2.4 "Proeven" van bedorven voedsel. De vraag was hoe hier mee om te gaan. De THT campagne van de overheid geeft aan door verspilling tegen te gaan mensen moeten kijken, ruiken, proeven. Leerlingen kunnen dat benoemen, het echte proeven is uiteraard niet verplicht.
- Docenten zouden concrete rijtjes van onderwerpen willen zien. De commissie heeft ervoor gekozen om geen verplichte voorbeelden neer te zetten, omdat de omvang van mogelijkheden erg groot is. Dit zou leiden tot uitsluiting van actuele onderwerpen of een te zware belasting op het programma indien alle relevante onderwerpen verplicht behandeld moeten worden. De school heeft hier de ruimte om haar eigen onderwijsprogramma op te schrijven, een syllabus is een leidraad.
- Gebruik van ICT: de vraag of er niet te veel ICT gebruik in het programma zit. Ook hier gaat het om voorbeelden, en worden er voorbeelden gebruikt van actuele programma's en toepassingen, ook aangegeven vanuit de vervolgoopleidingen.

1.4 PROFIELMODULE MENS EN OMGEVING

Binnen de profielmodule mens en omgeving zijn wijzigingen opgenomen. De aanleiding voor deze wijziging(en) zijn het verhelderen van de formulering van de teksten. De impact van deze wijzigingen leidt niet tot dusdanige wijzigingen in het onderwijsprogramma dat een pilot noodzakelijk is.

Wijzigingen die zijn doorgevoerd:

- Trefwoorden o.a. is vervangen door zoals. Hierbij zijn concrete voorbeelden achter geplaatst, abstracte verwijzingen zijn verwijderd. Niet meer bestaande of verouderde voorbeelden zijn geschrapt en actuele voorbeelden zijn toegevoegd.
- Tekstuele aanpassingen in de omschrijving van de doelzinnen om meer aansluiting te krijgen met de eindtermen.

- Eindtermen samengevoegd: 2.4.1 en 2.4.2. De eindtermen hadden veel overeenkomst, er was alleen sprake van een splitsing op niveau. De samenvoeging maakt het voor zowel basis als kader geschikt. De differentiatie is toegepast in de doelzinnen.

Voor deze wijziging(en) zijn de volgende argumenten te noemen:

Er is meer samenhang tussen de doelzinnen en de eindtermen.

Wijzigingen en of opmerkingen naar aanleiding van de veldraadpleging:

- Er zijn voorstellen gedaan door de veldraadpleging om wijzigingen terug te draaien of nog toevoegingen te doen. Al deze voorstellen zijn zorgvuldig afgewogen door de commissie. Een aantal wijzigingen zijn doorgevoerd.
- Bij sommige docenten is sprake van een gevoel van verzwaring van het programma. Formeel is hiervan echter geen sprake, aangezien het examenprogramma niet is gewijzigd en de commissie enkel de syllabus heeft geactualiseerd. In de opmerkingen vanuit de veldraadpleging is niet specifiek benoemd wat precies als verzwaring wordt ervaren, waardoor het lastig is om dit gevoel inhoudelijk te duiden in dit verantwoordingsdocument.
- Docenten zouden concrete rijtjes van onderwerpen willen zien, zoals welke vormen van zakelijk rapporteren gebruikt gaan worden in het CSPE. De commissie heeft ervoor gekozen om geen verplichte voorbeelden neer te zetten, omdat de omvang van mogelijkheden erg groot is. Dit zou leiden tot uitsluiting van actuele onderwerpen of een te zware belasting op het programma indien alle relevante onderwerpen verplicht behandeld moeten worden. De school heeft hier de ruimte om haar eigen onderwijsprogramma op te schrijven, een syllabus is een leidraad.
- 2.5.1 ruimte inrichting vervalt voor BB. Dit was een fout in de syllabus vanuit de vertaling van het examenprogramma.
- Gebruik van ICT: de vraag of er niet te veel ICT gebruik in het programma zit. Ook hier gaat het om voorbeelden, en worden er voorbeelden gebruikt van actuele programma's en toepassingen, ook aangegeven vanuit de vervolgoopleidingen.

1.5 PROFIELMODULE MENS EN ACTIVITEIT

Binnen de profielmodule mens en activiteit zijn wijzigingen opgenomen. De aanleiding voor deze wijziging(en) zijn het verhelderen van de formulering van de teksten. De impact van deze wijzigingen leidt niet tot dusdanige wijzigingen in het onderwijsprogramma dat een pilot noodzakelijk is.

Wijzigingen die zijn doorgevoerd:

- Trefwoorden o.a. is vervangen door zoals. Hierbij zijn concrete voorbeelden achter geplaatst, abstracte verwijzingen zijn verwijderd. Niet meer bestaande of verouderde voorbeelden zijn geschrapt en actuele voorbeelden zijn toegevoegd.
- Tekstuele aanpassingen in de omschrijving van de doelzinnen om meer aansluiting te krijgen met de eindtermen.

Voor deze wijziging(en) zijn de volgende argumenten te noemen:

Er is meer samenhang tussen de doelzinnen en de eindtermen.

Wijzigingen en of opmerkingen naar aanleiding van de veldraadpleging:

- Er zijn voorstellen gedaan door de veldraadpleging om wijzigingen terug te draaien of nog toevoegingen te doen. Al deze voorstellen zijn zorgvuldig afgewogen door de commissie. Een aantal wijzigingen zijn doorgevoerd, een aantal niet. Voorbeeld:
- 3.1.4 Moeten BB leerlingen een draaiboek kunnen maken. Commissie: ja, er zit een differentiatie in de manier waarop BB leerlingen dit aangereikt krijgen in de les. Dit is overigens geen wijziging in het examenprogramma, de differentiatie is duidelijker naar voren gebracht.

- Bij sommige docenten is sprake van een gevoel van verzwaring van het programma. Formeel is hiervan echter geen sprake, aangezien het examenprogramma niet is gewijzigd en de commissie enkel de syllabus heeft geactualiseerd. In de opmerkingen vanuit de veldraadpleging is niet specifiek benoemd wat precies als verzwaring wordt ervaren, waardoor het lastig is om dit gevoel inhoudelijk te duiden in dit verantwoordingsdocument.
- Docenten zouden concrete rijtjes van onderwerpen willen zien zoals welke activiteiten behandeld moeten worden. De commissie heeft ervoor gekozen om geen verplichte voorbeelden neer te zetten, omdat de omvang van mogelijkheden erg groot is. Dit zou leiden tot uitsluiting van actuele onderwerpen of een te zware belasting op het programma indien alle relevante onderwerpen verplicht behandeld moeten worden. De school heeft hier de ruimte om haar eigen onderwijsprogramma op te schrijven, een syllabus is een leidraad.
- Gebruik van ICT: de vraag of er niet te veel ICT gebruik in het programma zit. Ook hier gaat het om voorbeelden, en worden er voorbeelden gebruikt van actuele programma's en toepassingen, ook aangegeven vanuit de vervolgopleidingen.

1.6 PROFIELMODULE MENS EN ZORG

Binnen de profielmodule mens en zorg zijn wijzigingen opgenomen. De aanleiding voor deze wijziging(en) zijn het verhelderen van de formulering van de teksten. De impact van deze wijzigingen leidt niet tot dusdanige wijzigingen in het onderwijsprogramma dat een pilot noodzakelijk is.

Wijzigingen die zijn doorgevoerd:

- Trefwoorden o.a. is vervangen door zoals. Hierbij zijn concrete voorbeelden achter geplaatst, abstracte verwijzingen zijn verwijderd. Niet meer bestaande of verouderde voorbeelden zijn geschrapt en actuele voorbeelden zijn toegevoegd.
- Tekstuele aanpassingen in de omschrijving van de doelzinnen om meer aansluiting te krijgen met de eindtermen.
- Eindtermen samengevoegd:
  - 4.1.1 en 4.1.2.
  - 4.2.1 en 4.2.2De eindtermen hadden veel overeenkomst, er was alleen sprake van een splitsing op niveau. De samenvoeging maakt het voor zowel basis als kader geschikt. De differentiatie is toegepast in de doelzinnen.

Voor deze wijziging(en) zijn de volgende argumenten te noemen:

Er is meer samenhang tussen de doelzinnen en de eindtermen.

Wijzigingen en of opmerkingen naar aanleiding van de veldraadpleging:

- Er zijn voorstellen gedaan door de veldraadpleging om wijzigingen terug te draaien of nog toevoegingen te doen. Al deze voorstellen zijn zorgvuldig afgewogen door de commissie. Een aantal wijzigingen zijn doorgevoerd. Voorbeeld:
- 4.1.3 Kunstgebit herkennen. De commissie vindt het belangrijk dat de leerling een kunstgebit kan herkennen, maar vindt het gezien de jonge leeftijd van de leerling nog een stap te ver om te verwachten dat de leerling in een stage o.i.d. ook helpt met het verzorgen van een kunstgebit.
- Bij sommige docenten is sprake van een gevoel van verzwaring van het programma. Formeel is hiervan echter geen sprake, aangezien het examenprogramma niet is gewijzigd en de commissie enkel de syllabus heeft geactualiseerd. In de opmerkingen vanuit de veldraadpleging is niet specifiek benoemd wat precies als verzwaring wordt ervaren, waardoor het lastig is om dit gevoel inhoudelijk te duiden in dit verantwoordingsdocument.
- Docenten zouden concrete rijtjes van onderwerpen willen zien zoals welke EHBO handelingen en welke hulpmiddelen er gebruikt gaan worden op het CSPE. De commissie heeft ervoor gekozen om geen verplichte voorbeelden neer te zetten, omdat de omvang van mogelijkheden erg groot is. Dit zou leiden tot uitsluiting van actuele onderwerpen of een te zware belasting op het programma indien alle relevante onderwerpen verplicht behandeld moeten worden. De school heeft hier de ruimte om haar eigen onderwijsprogramma op te schrijven, een syllabus is een leidraad.

- Gebruik van ICT: de vraag of er niet te veel ICT gebruik in het programma zit. Ook hier gaat het om voorbeelden, en worden er voorbeelden gebruikt van actuele programma's en toepassingen, ook aangegeven vanuit de vervolgopleidingen.

COLLEGE VOOR TOETSEN EN EXAMENS

Diploma's in Nederland zijn voor een belangrijk deel gebaseerd op landelijke, centrale examens. Het vertrouwen van vervolgopleidingen en werkgevers in diploma's is dus onder meer afhankelijk van de kwaliteit van die examens.

Als College voor Toetsen en Examens (CvTE) zorgen we voor centrale examens die dat vertrouwen waard zijn. Vanuit de gedachte 'van, voor en door het veld' werken we nauw samen met mensen uit het onderwijs, zoals docenten, leerkrachten en examensecretarissen.

cvte.nl

SAMEN BOUWEN WE AAN GOEDE TOETSEN EN EXAMENS

 Toetsen primair onderwijs: doorstroomtoetsen en leerlingvolgsystemen. Vergelijkbaarheid van doorstroomtoetsresultaten en kwaliteitsbewaking van doorstroomtoetsen en leerlingvolgsystemen.
Cvtetoetsenpo.nl

 Centrale examens voortgezet onderwijs: het centrale deel van de eindexamens vmbo, havo of vwo. Het diploma geeft toegang tot passend vervolgonderwijs.
Examenblad.nl

 Staatsexamens voortgezet onderwijs: examens voor iedereen die individueel of op vso-scholen niet in staat is via het regulier voortgezet onderwijs examen af te leggen.
Staatsexamensvo.nl

 Centrale examens middelbaar beroeps- onderwijs: centrale examens Nederlandse taal en Engels voor studenten in het mbo. De uitkomst is onderdeel van het mbo-diploma.
Examenbladmbo.nl

 Staatsexamens Nederlands als tweede taal: examens Nederlandse taal voor iedereen die Nederlands niet als moedertaal heeft. Het diploma toont aan dat het Nederlands voldoende is voor werk of opleiding.
Staatsexamensnt2.nl